

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
w Somiance
07-203 Somianka
pow. wyszkowski, woj. mazowieckie

P. E. Kuchta

Urząd Gminy w Somiance
WPLYNEŁO
2025 -03- 31
3380/25
Podpis

SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI GMINNEGO PROGRAMU WSPIERANIA RODZINY W GMINIE SOMIANKA NA LATA 2024 - 2026 ZA 2024 ROK

31 marca 2025 r.

I. Wstęp

Obowiązująca od 1 stycznia 2012 r. ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2025 r. poz. 49) porządkuje i reguluje kwestie związane z pomocą dziecku i rodzinie przez państwo i samorządy. Nowy system ma za zadanie wzmocnić wsparcie dysfunkcyjnej rodziny biologicznej dziecka, przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych, a w konsekwencji w przyszłości ograniczyć liczbę dzieci umieszczanych w placówkach opiekuńczo — wychowawczych oraz rodzinach zastępczych. Pomoc dotyczyć ma również rodzin, które sprawują pieczę zastępczą nad dziećmi, pozbawionymi opieki rodzicielskiej. W świetle ustawy obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych oraz organizacji pieczy zastępczej, w zakresie ustalonym ustawą, spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz na organach administracji rządowej (art. 3 ust.1) ww. ustawy.

Rodzina stanowi fundament społeczeństwa, a jej stabilność wpływa na rozwój dzieci i kształtowanie postaw przyszłych pokoleń. Współczesne rodziny napotykają wiele trudności, takich jak ubóstwo, przemoc domowa, uzależnienia czy problemy wychowawcze. W związku z tym istotne jest zapewnienie im kompleksowego wsparcia. Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Somianka na lata 2024-2026 został przyjęty uchwałą nr LXV/425/24 Rady Gminy w Somiance z dnia 25 marca 2024 roku i opracowany, aby wspomóc rodziny w pełnieniu ich funkcji opiekuńczo-wychowawczej oraz przeciwdziałać sytuacjom kryzysowym. Program realizowany jest przy współpracy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Somiance, szkół, organizacji pozarządowych oraz innych instytucji działających na rzecz rodzin. Celem niniejszego sprawozdania jest przedstawienie stopnia realizacji programu, ocena skuteczności podjętych działań oraz wskazanie obszarów wymagających dalszych interwencji.

II. Podstawa prawna

Zadania dotyczące wspierania rodziny opisane są przede wszystkim w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011r. (Dz. U. 2025 poz. 49). Zgodnie z art. 176 pkt 1, powyższej ustawy do zadań własnych gminy należy: opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny; tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny; tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego, oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez: zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa, organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających, prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci. Ponadto finansowanie podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny; współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym; sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie; prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy. Zgodnie z art. 179 ust. 2 cytowanej ustawy gminne programy wspierania rodziny uchwalane są przez radę gminy.

Realizacja Programu opiera się na następujących aktach prawnych:

- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. 2025 poz. 49),
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. 2024, poz. 858 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. 2024, poz. 1673),
- Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. 2024 poz. 1465 z późn. zm.).

III. Cele Programu

Cel główny: Stworzenie możliwie najlepszych warunków środowiskowych sprzyjających rozwojowi dziecka i wypełnianiu przez rodziny ich funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Realizacji tak pojętego celu głównego (nadrzędnego) sprzyjają określone poniżej 4 cele szczegółowe o charakterze operacyjnym:

1. Profilaktyka i edukacja rodzin, zwłaszcza zagrożonych problemami opiekuńczo-wychowawczymi.
2. Opieka nad dziećmi z rodzin przechodzących trudności w wypełnianiu naturalnych funkcji.
3. Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka i rodziny.
4. Budowa interdyscyplinarnego modelu współpracy lokalnych instytucji i podmiotów działających na rzecz wspierania rodziny.

IV. Cele szczegółowe realizowane były poprzez następujące działania:

1. Zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej rodzinom w trudnej sytuacji życiowej.

W 2024 roku łącznie ze wszystkich form pomocy świadczonych przez GOPS wynikających z ustawy o pomocy społecznej bez względu na źródło finansowania skorzystało 166 mieszkańców w 59 rodzinach. Udzielono również pomocy w formie pracy socjalnej dla 134 rodzin. Ogółem na realizację zadań wynikających z ustawy o pomocy społecznej przeznaczono 535.918,06 zł.

Z zadań powierzonych, wynikających z ustawy o świadczeniach rodzinnych, GOPS realizował świadczenia rodzinne, z których w 2024 r. korzystało: z zasiłku rodzinnego wraz z dodatkami 193 rodziny, ze świadczenia rodzicielskiego: 9 rodzin, z zasiłku pielęgnacyjnego – 115 osób, świadczenia pielęgnacyjnego – 66 rodzin, oraz z funduszu alimentacyjnego skorzystało 20 osób z 15 rodzin.

Na realizację zadań wynikających z ustawy o świadczeniach rodzinnych w 2024r. przeznaczono następujące wydatki:

- fundusz alimentacyjny – 105.785,56 zł,
- zasiłki rodzinne z dodatkami – 467.174,59 zł,
- świadczenia pielęgnacyjne, zasiłki dla opiekuna, specjalny zasiłek opiekuńczy – 2.507.378,50 zł,
- zasiłki pielęgnacyjne – 298.290,88 zł,
- jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka – 23.000,00 zł,
- świadczenie rodzicielskie – 89.672,40 zł,
- składki na ubezpieczenie emerytalno -rentowe – 326.608,44 zł,
- składki na ubezpieczenie zdrowotne – 503.600,60 zł.

2. Organizacja dożywiania dzieci i młodzieży.

W 2024 roku GOPS realizował zadanie - wieloletni rządowy program "Posiłek w szkole i w domu" na lata 2024-2028, w ramach którego dożywianiem zostały objęte dzieci, uczniowie i młodzież oraz osoby dorosłe. Z programu skorzystało 85 osób. Ogółem na realizację programu przeznaczono 80.496,80 zł, z tego ze środków gminy 33.583,80 zł, natomiast z dotacji celowej 46.913,00 zł.

3. Zapewnienie stypendiów socjalnych i naukowych.

Świadczenia dla uczących się dzieci i młodzieży stanowią formę pomocy materialnej dla rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji finansowej i życiowej. Udzielanie tych świadczeń ma na celu wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów, słuchaczy i wychowanków, poprawę dostępności kształcenia na wyższych poziomach edukacji dla dzieci i młodzieży z uboższych środowisk. Świadczeniami pomocy materialnej o charakterze socjalnym są: stypendia i zasiłki szkolne.

W 2024r. na stypendium szkolne złożono 10 wniosków dla 21 uczniów, natomiast na zasiłki szkolne wpłynął 1 wniosek dla 5 uczniów. Na stypendia szkolne w 2024r. wydano 19.856,00zł, natomiast na zasiłki szkolne 825,00zł.

W ramach środków z budżetu gminy wypłacono również stypendia uczniom, którzy uzyskali wysoką średnią ocen oraz co najmniej dobrą ocenę zachowania w semestrze poprzedzającym semestr, w którym przyznaje się to stypendium.

W szkołach przyznano stypendia łącznie dla 55 uczniów, tj.:

- Zespół Szkolno - Przedszkolny w Woli Mystkowskiej - 31 uczniów, na kwotę 4.993,00 zł,
- Szkoła Podstawowa w Ulasku- 9 uczniów, na kwotę 2.232,00 zł,
- Zespół Szkolno - Przedszkolny w Somiance 15 uczniów, na kwotę 3.720,00 zł.

4. Dowóz dzieci oraz osób niepełnosprawnych na zajęcia edukacyjne.

W 2024 roku, GOPS Somianka kontynuował realizację zadania polegającego na dowożeniu uczniów z niepełnosprawnością do szkół specjalnych mających siedziby poza gminą. W tym celu użytkowano odpowiednio przystosowany 20-osobowy autobus IVECO Daily oraz pojazd 9-cio osobowy typu BUS – Volkswagen Transporter. Realizując zadanie dowożenia osób z niepełnosprawnością wydatkowano razem 213.584,74 zł. Dowożono dzieci i osoby niepełnosprawne do szkół specjalnych. Z dowozu w 2024 r. korzystało łącznie 16 osób.

5. Karta Dużej Rodziny.

Prawo do posiadania Karty Dużej Rodziny przysługuje wszystkim rodzicom oraz małżonkom rodziców, którzy mają lub mieli na utrzymaniu łącznie co najmniej troje dzieci bez względu na ich wiek.

Prawo do Karty Dużej Rodziny przysługuje także dzieciom:

- w wieku do 18. roku życia,
- w wieku do 25. roku życia – w przypadku dzieci uczących się w szkole lub szkole wyższej,
- bez ograniczeń wiekowych w przypadku dzieci legitymujących się orzeczeniem o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności,

ale tylko w przypadku, gdy w chwili składania wniosku w rodzinie jest co najmniej troje dzieci spełniających powyższe warunki.

Ilość przyznanych kart dużej rodziny w 2024 -176 kart. Koszt 703 zł.

6. Zapewnienie najbardziej potrzebującym mieszkańcom bezpieczeństwa żywnościowego

W roku sprawozdawczym Ośrodek kontynuował realizację pomocy dla mieszkańców Gminy Somianka w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa - Podprogram 2023 współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Najbardziej Potrzebującym. Pomoc w ramach Programu kierowana jest do osób i rodzin, które z powodu niskich dochodów nie mogą zapewnić sobie/rodzinie odpowiednich produktów żywnościowych (posiłków) i dlatego też trafia do osób znajdujących się w najtrudniejszej sytuacji materialnej, stanowiąc systematyczne wsparcie. Pomoc udzielana jest w postaci artykułów spożywczych lub posiłków, które przekazywane są osobom najbardziej potrzebującym bezpłatnie. GOPS w

Somiance pełni rolę OPL (organizacji partnerskiej lokalnej) - bezpośrednio przekazującej żywność osobom najbardziej potrzebującym we współpracy z OPR (organizacji partnerskiej regionalnej) Caritas Diecezji Łomżyńskiej. Przystąpienie do działania w tej formie miało za zadanie aby mieszkańcy gminy mieli zapewnioną pomoc żywnościową. W 2024 roku pracownicy socjalni GOPS wydali 83 skierowań a z pomocy żywnościowej w Gminie Somianka skorzystało - 184 osoby.

7. Zapewnienie pomocy specjalistycznej dla rodzin mających trudności w prawidłowym sprawowaniu opieki nad dziećmi

W szkołach podstawowych na terenie gminy Somianka zatrudniony jest psycholog oraz pedagog. Pomoc psychologiczno – pedagogiczna to przede wszystkim: konsultacje, diagnozy i terapie. Konsultacje są punktem wyjścia do dalszych spotkań: doradczych, diagnostycznych lub terapeutycznych. Podczas wstępnej konsultacji pracownik poradni – psycholog, pedagog, logopeda – zdobywa podstawową wiedzę na temat problemu i pomaga wytyczyć kierunek dalszego postępowania. Diagnozy określają indywidualne potrzeby rozwojowe i edukacyjne w odniesieniu do zgłaszanych problemów oraz wskazują sposoby ich rozwiązania. Zadaniem diagnozy jest przygotowanie materiału informacyjnego i zaleceń do terapii oraz sformułowanie prognozy, co do dalszego funkcjonowania ucznia. Na podstawie orzeczeń i opinii wydanych przez poradnie psychologiczno – pedagogiczne organizowane jest nauczanie indywidualne, zajęcia rewalidacyjne, terapia sensoryczna, logopedia.

8. Organizowanie wypoczynku letniego i zimowego dla dzieci.

Gmina Somianka zorganizowała w 2024 roku wypoczynek letni i zimowy w postaci półkolonii. W dwóch turnusach półkolonii zimowych uczestniczyło 74 dzieci oraz w II turnusach półkolonii letnich 86 dzieci. Na dofinansowanie wypoczynku wydatkowano 31.045,74 zł.

9. Rozwój poradnictwa specjalistycznego.

Gmina Somianka w ramach Porozumienia Międzygminnego z Gminą Wyszaków w 2024 roku prowadziła działania związane z dostępnością pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu oraz prowadziła poradnictwo i interwencję w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych wychowawczych kompetencji w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie w Gminnym Punkcie Promocji Zdrowia i Profilaktyki w Wyszakowie. W 2024 roku z pomocy skorzystało 13 osób w formie 30 konsultacji indywidualnych. Na realizację tego zadania przeznaczono 7.750,12 zł.

10. Współpraca z instytucjami zajmującymi się dziećmi w pieczy zastępczej.

W przypadku niemożności zapewnienia opieki i wychowania dziecka przez rodzinę, powiat organizuje pieczę zastępczą w formie rodzinnej i instytucjonalnej. Do zadań gminy zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej należy ponoszenie częściowych wydatków związanych z pobytem dziecka w wyżej wskazanych formach pieczy zastępczej. Współfinansowanie przez Gminę Somianka pobytu dziecka w pieczy zastępczej wiąże się z ponoszeniem kosztów odpowiednio:

- 10 % w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy,
- 30 % w drugim roku pobytu dziecka w pieczy,
- 50 % w trzecim i następnych latach pobytu dziecka w pieczy.

W systemie pieczy zastępczej znajduje się 8 dzieci z terenu gminy Somianka, z tego 4 dzieci przebywa w rodzinach zastępczych oraz 4 w instytucjonalnej pieczy zastępczej. Na opłaty związane z współfinansowaniem utrzymania pobytu dzieci w rodzinach zastępczych wydatkowana została kwota: 58.046,19 zł oraz na współfinansowanie pobytu dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej 108.784,36 zł.

11. Współpraca z Sądami ich organami pomocniczymi oraz innymi instytucjami w zakresie oceny sytuacji dziecka przebywającego w rodzinie dysfunkcyjnej lub umieszczonego w pieczy zastępczej.

Głównym działaniem w 2024 r. w zakresie realizacji ustawowych zadań była pomoc świadczona przez asystenta rodziny. Podstawowym celem asystenta rodziny jest dążenie w swojej pracy do tego, by dana rodzina osiągnęła właściwą stabilizację życiową, a także umożliwienie rodzinie wzięcia odpowiedzialności za swoje życie. Elementarne zadanie asystenta rodziny to podejmowanie działań mających na celu wspieranie rodzin poprzez wypełnianie funkcji wychowawczych, socjalizacyjnych, opiekuńczych. W 2024 r. pracą asystenta rodziny objętych było 9 rodzin z 17 dzieci.

Pod względem okresu pracy, asystent rodziny współpracował w wymiarze:

- powyżej 3 do 12 miesięcy z 2 rodzinami,
- powyżej 1 roku z 7 rodzinami.

V. Trudności w realizacji Programu

- Brak wystarczających środków finansowych na rozszerzenie działań.
- Niski poziom zaangażowania niektórych rodzin we współpracę z instytucjami wspierającymi.
- Ograniczony dostęp do specjalistów (psychologów, terapeutów).
- Problemy organizacyjne związane z transportem dzieci i osób niepełnosprawnych.
- Trudności w dotarciu do rodzin potrzebujących wsparcia, które nie zgłaszają się po pomoc.

VI. Wnioski i rekomendacje

Gminny Program Wspierania Rodziny zakłada tworzenie warunków dla poprawy jakości życia rodzin i dzieci w gminie Somianka.

Zawarte w programie propozycje były realizowane w 2024 r. w toku bieżącej pracy poszczególnych jednostek.

Ze sprawozdania wynikają następujące kierunki działań dla gminy Somianka:

- położenie głównego nacisku na utrzymanie dzieci w ich naturalnym środowisku;
- wzmocnienie działań profilaktycznych;
- doskonalenie metod pracy z rodziną, realizowanie różnych form pomocy rodzinie;
- dalsza współpraca pomiędzy instytucjami i podmiotami działającymi na rzecz dziecka i rodziny;
- zatrudnienie asystenta rodziny, którego zadaniem jest wzmocnienie rodziny poprzez prowadzenie systematycznej, bezpośredniej pracy z rodziną.
- zwiększenie liczby specjalistycznych porad (psychologicznych, terapeutycznych, prawnych);
- pozyskanie dodatkowych środków na rozwój Programu;
- rozwój działań informacyjnych skierowanych do rodzin potrzebujących wsparcia;
- rozszerzenie oferty szkoleń dla pracowników i kadry zajmującej się wsparciem rodzin;
- wzmocnienie współpracy między instytucjami gminnymi oraz organizacjami pozarządowymi.

Wskazane jest podejmowanie działań przede wszystkim profilaktycznych i wspomagających.

W celu osiągnięcia zamierzonych efektów konieczne jest dalsze interdyscyplinarne współdziałanie wielu służb i organizacji działających na rzecz rodziny i dzieci, bowiem wyłącznie praca zespołowa stanowić będzie pełne i kompleksowe wsparcie.

Opracowała: Dorota Jaworowska – Kierownik GOPS w Somiance

KIEROWNIK
Gminnego Ośrodka
Pomocy Społecznej w Somiance
Dorota Jaworowska